

ΚΑΛΛΙΟΣΤΡΟΣ

ΕΡΟ αἰῶνος τὴν γενικὴν προσοχὴν τῆς Εὐρώπης εἶχεν ἐπισύρει περίεργός τις προσωπικότης, ἣτις δι' ἀναισχύντων ἀγυρτειῶν ἠπάτα καὶ ἐξεμεταλλεύετο τοὺς εὐπίστους καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἔζη ἐν ἡγεμονικῇ χλιδῇ οὕτως, ὥστε κατ' ἀρχὰς μὲν ὑπὸ πολλῶν ἐκ τῶν συγχρόνων τουσχεδὸν εἶχεν ἀποθιωθῆ, ἐπὶ τέλους δὲ ἀπεκηρύχθη ὡς ἀναιδὴς ἀπατεῶν. Εἶνε λίαν περίεργον ὅτι αἱ τελευταῖαι δεκαετηρίδες, αἱ προηγηθεῖσαι τῆς μεγάλης γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ὡς ἐποχὴ δῆλον ὅτι τῆς διαφωτίσεως, παρέσχον τὴν μεγίστην ἀντίθεσιν μεταξὺ πλήρους ἀπιστίας καὶ φανατικῆς δεισιδαιμονίας. Ἐνῶ οἱ ἐγκυκλοπαίδικοὶ τῆς Γαλλίας ἐξεπροσώπων τὰς ἐλευθεριωτάτας ἰδέας ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ φιλοσοφικὰ καὶ θρησκευτικὰ ζητήματα, τὰ δὲ σκώμματα τοῦ Βολταίρου ἤγον πρὸς τὴν ἀθείαν καὶ ἀπιστίαν, τυχοδιώκται ἀφ' ἑτέρου μυστηριώδη πέπλον περιβεβλημένοι ἐξήγειρον τὴν πίστιν τῶν ἀνθρώπων, ὅτι οὗτοι εἶχον προικισθῆ μὲ ὑπερφυσικὴν δύναμιν, ὅτι ἦσαν ὄντα ὑπεργήϊνα καὶ εἶχον σχέσεις πρὸς πνεύματα τεθνεώτων. Ἐν Γερμανίᾳ οἱ καλούμενοι νέοι Ροδόσταυροὶ, ἐν οἷς συγκατελέγετο ὁ πρῶστος ὑπουργὸς Wöllner καὶ ὁ στρατηγὸς Bischoffswerder, ἤσχολοῦντο περὶ θεοσοφίας καὶ μυστηριώδεις ἀνοησίας, ἀνέφερον πνεύματα ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ δυσωνύμου Schrepfer, μάλιστα δὲ ἔλεγον ὅτι δι' ἐξορκισμῶν κατεβίβασαν πρὸ τοῦ πρίγκηπος τῆς Πρωσσίας, τοῦ μετὰ ταῦτα βασιλέως Φριδερίκου Γουλιέλμου Β', τὸ πνεῦμα τοῦ μεγάλου Δουκός. Εἰς τὴν ἐταιρίαν ταύτην τῶν ἀγυρτῶν ἀνήκε καὶ ὁ γνωστὸς κόμης Ἅγιος Γερμανὸς (St. Germain), μία περίεργοτάτη προσωπικότης, περὶ ἧς κατὰ τὰ ἔτη 1750—1780 πολὺς ἐγένετο λόγος. Ἡ καταγωγὴ του καὶ τὸ ἀληθὲς αὐτοῦ ὄνομα οὐδέποτε μετὰ βεβαιό-

τητος ἐγνώσθη, διότι αὐτὸς ἄλλοτε μὲν ἐκαλεῖτο κόμης Βελλαμάρε, ἄλλοτε δὲ Πολιτικόβ, καὶ ἄλλοτε Ἅγιος Γερμανός, ὁ δὲ μέγας Φριδερίκος ἐχαρκτηρίζε τοῦτον ὡς ἄνδρα αἰνιγματώδη, ὃν οὐδέποτε ἠδύνατό τις νὰ ἐξακριβώσῃ. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ κόμητος Ὁρλώφ ὁ Βάλασαμος οὗτος ἢ Σολτικώφ σπουδαῖον ὑπεκρίθη πρόσωπον ἐν τῇ κατὰ τῶν ἀνακτόρων ἐπαναστάσει, δι' ἣν κατὰ τὸ ἔτος 1762 ὁ Τσάρος ἀπώλεσε καὶ τὸν θρόνον καὶ τὴν ζωὴν του. Ἄλλ' οὐχ ἤττον αἱ ἀγυρτεῖαι αὐτοῦ εἶχον μᾶλλον ἰλαρὸν χαρακτήρα καὶ ἐγίνοντο μόνον πρὸς τέρψιν τῆς ἀριστοκρατικῆς κοινωνίας καὶ ἴνα, δαπάνῃ ἄλλων, πορίσωσιν αὐτῷ ἄνετον βίον. Δυσχουρίζετο ὅτι εἶχεν ἡλικίαν 350 ἐτῶν καὶ ὅτι ἀνεστράφη πρὸς τοὺς ἐπισημοτάτους ἄνδρας τοῦ 16ου καὶ 17ου αἰῶνος. Τότε δὲν ἦτο ἔτι μακρὰν ὁ χρόνος, καθ' ὃν γενικῶς εἶχε διαδοθῆ ἡ πίστις πρὸς τὴν λίθον τῶν σοφῶν, τὸ θαυμαστὸν ἐκεῖνο παρασκευασμα, ὅπερ οὐχὶ μόνον κοινὰ μέταλλα μετέβαλλεν εἰς χρυσόν, ἀλλὰ καὶ τὴν δύναμιν εἶχεν εἰς τὸν κάτοχον ἄκραν ὑγείαν νὰ παρέχῃ καὶ ἐπ' ἄπειρον τὸν βίον του νὰ μηκύνῃ. Καίτοι δὲ ὁ Ἅγιος Γερμανός οὐδέποτε ἀμέσως ἐκαυχῆθη, ὅτι κατέχει τὸ θαυματουργόν τοῦτο μέσον, ἀλλ' οὐχ ἤττον εἰς τὴν μακρὰν αὐτοῦ ἡλικίαν πιστεύοντες οἱ ἄνθρωποι εἶχαζον ὅτι εἶχεν ἀνακαλύψει τὴν παρασκευὴν ἐλιξίριου, δι' οὗ τεχνικῶς ἐμήκυνεν οὗτος τὴν ζωὴν του. Προσεποιεῖτο ὅτι οὐδεμιᾶς τροφῆς εἶχεν ἀνάγκην, καὶ ὄντως οὐδέποτε ἐθεάθη τρώγων ἢ πίνων. Ἐνίοτε ἐνέπιπεν εἰς εἶδος τι νάρκης καὶ ἐγχειρόμενος διηγεῖτο ὅτι ἡ ψυχὴ του μετέβη εἰς ἀπωτάτας χώρας, εἰς ἄλλο οὐράνιον σῶμα, καὶ ἐκεῖ ἐδιδάχθη τὸ μέλλον. Καίτοι δὲ τοιαύτας καὶ ἄλλας μωρίας διηγεῖτο, ἀπήλαυεν οὐχ ἤττον μεγίστης ὑπολήψεως παρὰ πολλοῖς βασιλεύουσιν ἡγεμόσι, καὶ μάλιστα ὑπὸ Λουδοβίκου τοῦ 15ου εἶχεν ἐπιφορτισθῆ μὲ διαφοροὺς διπλωματικὰς ἀποστολάς. Ἄλλ' ὅμως μὲ ὅλα ταῦτα τὸ ἐλιξίριον τῆς ζωῆς οὐδαμῶς ἐπροστάτευσεν αὐτὸν ἀπὸ θανάτου, εἰς ὃν ὑπέκυψε τὸ 1780 ἐν Ἐκερνφέρδη.

Ἄλλὰ τοῦ Ἁγίου τούτου Γερμανοῦ τὰ ἄθλα ἦσαν ὀλιγώτερα τῶν τοῦ πλάνητος καὶ γόητος Καλλιόστρου, ὅστις ψευδῶς ἐκαλεῖτο ὀπαδὸς καὶ μαθητῆς ἐκεῖνου. Ἐνῶ δὲ ἡ καταγωγὴ τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ δὲν ὠρίσθη μετὰ βεβαιότη-

τος. Τοῦ Καλλιόστρου ὁμῶς ὁ βίος διελευκάνθη σχεδὸν ἐντε-
λῶς, καὶ ἐγνώσθη ὅτι τὸ οἰκογενειακόν του ὄνομα ἦτο Ἰωσήφ
Βάλασαρος, καὶ ὅτι τὸ 1743 ἐγεννήθη ἐν Παλέρμῳ. Ὁ πα-
τήρ του Πέτρος κατήγετο πιθανῶς ἐξ Ἰουδαίων, ἦτο ρακο-
πώλης καὶ ἀπέθανε πρωίμως καταλιπὼν ἐν ἐνδείᾳ τὴν γή-
ραν μετὰ δύο τέκνων, τοῦ Ἰωσήφ καὶ μιᾶς θυγατρὸς. Ὁ παῖς
διεκρίνετο ἐπὶ μεγίστῃ ἀντιλήψει καὶ ἐκτάκτῳ μνήμῃ, ἀλλὰ
εἶχε πρὸς τούτοις καὶ ἀκατάσχετον κλίσιν πρὸς τὴν ἀπάτην
καὶ τὰς ἡδονάς. Ἡ μήτηρ κατώρθωσε νὰ εἰσαγάγῃ αὐτὸν
εἰς Σημινάριόν τι Ἁγίου Ρόκου ἐν Παλέρμῳ, ἐνθα δω-
ρεῖάν ἐξεπαιδεύθη, καὶ βραδύτερον δεκατριετῆς τὴν ἡλικίαν εἰσ-
ῆλθεν εἰς τὴν Μοῆν τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἐλεόους ἐν Καρταγε-
ρόνῃ, ἐνθα ἐκτὸς ἄλλων ἐκτέησατο καὶ τινὰς ἰατρικὰς καὶ
χημικὰς γνώσεις, ὥστε βραδύτερον ἠδύνατο νὰ παρασκευάζῃ
διάφορα ἐκχυλίσματα, ἅτινα ἀντὶ μεγάλης τιμῆς ἐπώλει ὡς
φάρμακα καλλοῦνῆς καὶ ἀνακαινίσεως. Ἐνεκα τῶν ἐλαφρῶν
αὐτοῦ ἡθῶν ἐκ τοῦ Μοναστηρίου ἐκδιωχθεὶς ἐπὶ πολλὰ ἔτη
περιῆλθε τὴν Ἰταλίαν καὶ Ἑλλάδα καὶ ἐκτέησατο δαψιλῆ
τὰ μέσα, παρουσιαζόμενος ὅτε μὲν ὡς θαυματοποιός, ὅτε δὲ
ὡς προσφῆτης, χρυσοποιός, καὶ θησαυρῶν ὀρύκτης, ἢ ἄνευ
φόβου παραποιῶν ὑπὲρ ἄλλων διαθήκας, ὥστε πολλὰκις νὰ
παράσχῃ ἀφορμὰς καταδιωγμοῦ εἰς τὴν ἀστυνομίαν. Ἀφοῦ
ἐνουμφεύθη τὴν Λαυρεντίαν Φελιτσιάνη τὴν θυγατέρα χαλ-
κέως τινός, διακρινομένην ἐπὶ μεγίστῃ καλλοῦνῃ, ἐπεξέτεινε
τὰς περιηγήσεις του περαιτέρω, καὶ ὑπὸ διάφορα ὀνόματα πε-
ριῆλθε τὴν Γερμανίαν, Ἀγγλίαν, Γαλλίαν καὶ Ἰσπανίαν,
πενταχοῦ διὰ τῶν ἀγυρτεῶν του κερδαίνων πολλά, ἰδίως δὲ
πωλῶν καλλυντήρια καὶ ἀνακαινιστικὰ φάρμακα. Ἀλλὰ πάντα
ταῦτα ἦσαν μηδαμινὰ παραβαλλόμενα πρὸς τὴν μεγίστην αὐ-
τοῦ ἀγυρτίαν, δι' ἧς κατώρθωσε νὰ λάβῃ ἔξοχον θέσιν καὶ ἀ-
περιόριστον δύναμιν μεταξὺ τῶν ἐλευθέρων τεκτόνων.

Ὁ δεσμὸς οὗτος, ὅστις, ὡς ἐνόμιζον, ἀπέκρυπτε τοὺς ἀλη-
θεῖς αὐτοῦ σκοποὺς καὶ εἰς τὸν μὴ μεμυημένον καθίστα δύσ-
κολον, ἂν μὴ ἀδύνατον, νὰ μορφώσῃ σαφῆ περὶ τούτου γνώ-
μην, κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον εἶχε κατ' ἔξοχὴν διαδοθῆ καὶ
ἠριθμει μεταξὺ τῶν πολλῶν αὐτοῦ μελῶν πολλοὺς τῶν σπου-
δαιοτάτων ἀνδρῶν, ἐν οἷς Φρειδερίκον τὸν Μέγαν καὶ τὸν

Γκάιτε. Τὸ μυστήριον, ὅπερ ἐκάλυπτε τὰς ἐργασίας τῶν ἐλευθέρων τεκτόνων, παρεῖχεν ἀφορμὴν νὰ εἰκάζωσιν οἱ ἄνθρωποι, ὅτι οὗτοι κατεῖχον ἰδιαζούσας γνώσεις, αἵτινες ἀνεκοινοῦντο εἰς τὰ μέλη ἐν τοῖς ἀνωτέροις βαθμοῖς. Οἱ ἤδη μνημονευθέντες Ροδόσταυροι, οἵτινες δὲν ἀνῆλθον μὲν εἰς τοὺς Τέκτονας, δι᾽ ἰσχυρίζοντο ὅμως ὅτι αὐτοὶ ἐγίνωσκον τὰ ὑψίστα μυστήρια τῆς ἐλευθέρας τεκτονικῆς, ἐκχυχῶντο πράγματι ὅτι αὐτοὶ ἠδύναντο νὰ συγκοινωνήσωσι πρὸς τὸν ὑπερφυσικὸν κόσμον. Ὁ Βάλσαμος λοιπὸν διέγνωσεν ἀμέσως ὀπίσθη μεγάλην ὠφέλειαν δύναται νὰ πορισθῇ ἐκ τῆς μετὰ τῶν ἐλευθέρων τεκτόνων συναφείας, ἂν κατώρθου νὰ ἐξεγείρη ἐν αὐτοῖς τὴν πεποιθήσιν, ὅτι εἶνε ὁ φορεὺς τῶν ὑψίστων μυστηρίων καὶ κατέχει τὴν βαθυτάτην ἐλευθεροτεκτονικὴν σοφίαν. Ἡ ἀπόπειρα αὕτη ἐπέτυχε θαυμασίως, ὥστε ὁ τολμηρὸς γόης ἀνῆλθε σχεδὸν εἰς τὰ ὑπάτα τῆς ἐλευθέρας τεκτονικῆς ἀξιώματα, καὶ προσεῖλκυσεν εἰς ἑαυτὸν τὴν ὑπόληψιν ἀπάσης τῆς Εὐρώπης.

Κατὰ τὸ 1770 ὁ Βάλσαμος ἐγένετο δεκτὸς εἰς στοᾶν τινα ἐν Λονδίῳ, καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐσπέραν εὐθὺς προήχθη εἰς πολλοὺς βαθμοὺς, ἐπειδὴ ἤλπιζον, ὅτι θὰ μάθωσι δι' αὐτοῦ πολλὰ τῶν Ροδοσταύρων μυστήρια, ἅτινα ἔλεγεν ὅτι κατεῖχε. Βεβαίως εὐθὺς ἔπρεπε νὰ καταλίπη τὸ Λονδίον, ἐπειδὴ πολλὰς εἶχε διαπράξει ἀπάτας, ἀλλὰ μετὰ τινα ἔτη ἐτόλμησε νὰ ἐπανέλθῃ, ἀροῦ ἤδη στενάς μετὰ τῶν Ροδοσταύρων σχέσεις εἶχε συνάψει ἐν Γερμανίᾳ. Ἀπὸ τοῦδε δὲ ἀρχεται τὸ σπουδαιότερον μέρος τοῦ πολυπλανήτου καὶ διαβοήτου αὐτοῦ βίου, καθ' ὃν ἀπέσχεν ἤδη οὗτος τῶν πρότερον μικρῶν αὐτοῦ ἀγυρτειῶν καὶ ἀντὶ τούτων ἐκμεταλλευόμενος τὰς Στοᾶς ἐπορίζετο τὰ μέσα διὰ νὰ ζῆ μεγαλοπρεπῶς. Τότε ἔλαβε τὸ ὄνομα τῆς ἀναδόχου του καὶ ἐκαλεῖτο κόμης Καλλιόστρος, εἰς δὲ τὴν σύζυγόν του ἔδωκε καταγωγὴν εὐγενῆ καὶ ἐπαρουσίαζεν αὐτὴν ὡς μαρκησίαν Φελιτσιάνη.

Ἐν ταῖς ἐν Λονδίῳ Στοαῖς προσῆλθεν ὁ Καλλιόστρος οὐχὶ ὡς ἀπλοῦς ἐλεύθερος τέκτων, ἀλλ' ὡς ἀπεσταλμένος ἀγνώστων ἀνωτέρων, καὶ δὲν παρέλειψε νὰ περιβάλῃ ἑαυτὸν μὲ μυστηριώδη πέπλον. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὑπεκρίθη ὅτι ἦτο υἱὸς ἡγεμονίδος ἀνατολίτιδος καὶ τοῦ Μεγάλου Διδασκάλου

τοῦ τάγματος τῆς Μάλτας· ἔπειτα δὲ μὴ ἀρκούμενος πλέον εἰς τὴν γῆνιν αὐτοῦ καταγωγὴν ὠνόμαζεν ἑαυτὸν υἱὸν Ἀγγέλου, καὶ διίσχυρίζετο ὅτι ἔχει ἐξουσίαν ἐπὶ πάντων τῶν ἀγγέλων τε καὶ δαιμόνων. Ἀνετράφη ἐν Μεδίῳ ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Ἀλθώτα καὶ βραδύτερον ἐν Αἰγύπτῳ ἐμυήθη τὰ βαθύτατα μυστήρια ταύτης. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ χώρᾳ εἶχον τὴν ἔδραν τῶν οἱ ἄγνωστοι ἀνώτεροι, ὧν ὁ ἀρχηγός, ὁ μέγας Κοφτάς, εἶχεν ἀποστείλει αὐτόν, ἵνα ἐπιθεωρήσῃ καὶ ἀναμορφώσῃ τὰς εὐρωπαϊκὰς Στοάς. Κατώρθωσε δὲ νὰ νομιμοποιηθῇ, ὡς ἀπεσταλμένος μυστικοῦ τινος ἀρχηγοῦ, περὶ οὗ οὐδεὶς μέχρι τοῦδε εἶχε ἀκούσει καὶ μένει ἀκατανόητον ὅτι αἱ ἀγγλικαὶ Στοαὶ ὑπέκυψαν εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν τοῦ Καλλιόστρου. Εὐθὺς δὲ ὡς οὗτος ἐδραιώθη, κατώρθωσε νὰ προσελκύσῃ εἰς ἑαυτὸν τὰς καρδίας καὶ τὸν νοῦν τῶν Ἀγγλων, ἐν μέρει μὲν διὰ τῆς δεξιότητός του, ἐν μέρει δὲ τῆς εὐγλωττίας του, ἣν ἐχρησιμοποιοῖ, ὅπως ἐπισύρῃ τὸν σεβασμὸν καὶ θεωρῆται ὡς ὁ κάτοχος καὶ κῆρυξ τῆς ὑψίστης σοφίας. Ἀλλὰ τὸ πρόσωπον τοῦ ἀπεσταλμένου δὲν ἤρκει εἰς αὐτὸν καὶ μετ' ὀλίγον ἀνήγγειλεν ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ ἀποβάλῃ τὴν καλύπτραν, καὶ νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁ μέγας Κοφτάς καὶ ἦλθεν ὅπως διδάξῃ τὴν ἀληθῆ Αἰγυπτίαν Ἐλευθέραν Τεκτονικὴν. Ἡ Αἰγυπτιακὴ αὕτη μασωνία ἔλεγεν ὅτι κατήγετο ἐκ τοῦ Ἐνώχ τοῦ πατρὸς τοῦ Μαθουσαλά, συνέστη ἄρα πρὸ τοῦ κατακλισμοῦ· ὅτι ὁ Προφήτης Ἡλίας ἀνέπτυξε κατόπιν ἐντελέστατα τὸ σύστημα καὶ ἐνεπιστεύθη εἰς τοὺς Αἰγυπτίους ἱερεῖς, παρ' ὧν περιῆλθεν εἰς αὐτὸν τὸ μυστήριον.

Ὡς σκοπὸν τῆς ἐλευθέρας τεκτονικῆς προέβαλεν ὁ Καλλιόστρος δύο τινά, τὴν ἠθικὴν καὶ γλωσσικὴν ἀναγέννησιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ὡς πρὸς τὸ πρῶτον δὲν ἀπῆτει αὐστηρὸν αὐτοελέγχον, ἀλλὰ μᾶλλον διέγραφε σειρὰν ἐξωτερικῶν πράξεων καὶ τύπων, δι' ὧν ἠδύνατό τις νὰ τύχῃ τῆς ἠθικῆς ἀναγεννήσεως. Ἀκριβῶς ἐν τῇ διατάξει ταύτῃ τῶν ἐθιμοτυπιῶν ἔκειτο τὸ δέλεαρ, καθ' ὅσον τοιαύτης ὁδοῦ ἢ ἐπιδίωξις ἦτο εὐαρεστοτέρα καὶ ἀπονωτέρα, παρὰ τὸ νὰ ζητῇ τις νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν διαταραχθεῖσαν τῆς συνειδήσεώς του εἰρήνην διὰ τοῦ αὐτοελέγχου ἢ «τοῦ γινῶθι σαυτόν». Ὁ τυχὼν τῆς ἠθικῆς ἀναγεννήσεως ἦτο καθαρὸς καὶ ἀθῶος, ἡ-

δύνατο εὐκόλως νὰ κατανοήσῃ πάντα τὰ μυστήρια, νὰ ἀναστρέφεται πρὸς ἀγγέλους καὶ πνεύματα, καὶ νὰ διατάσῃ τὰ τελευταῖα. «Εἶμιαι, ὅστις εἶμιαι», ἀπήντα ὁ Καλλιόστρος εἰς τοὺς ἐρωτῶντας αὐτὸν περὶ τῆς καταγωγῆς του καὶ τοῦ παρελθόντος του. Ἄλλὰ δὲν ἦτο εὐκόλον νὰ προαχθῇ τις εἰς τὴν ὑψίστην βαθμίδα τῆς τελειότητος, καὶ ἔπρεπε νὰ διατρέξῃ μέγαν ἀριθμὸν βαθμίδων, πρὶν ὁ Κόφτης—οὕτω ἐκαλοῦντο οἱ Αἰγύπτιοι τέκτονες,—δυνηθῇ νὰ ἐννοήσῃ τὰς τελευταίας μυστηριώδεις τελετάς. Ἡ προαγωγή εἰς τοὺς διαφόρους τούτους βαθμοὺς δὲν ἐγένετο βεβαίως δωρεάν, ἀλλ' ἐπληρώνετο ἀκριβὰ καὶ ἐπλήρου ἐπαρκῶς τὰ βαλάντια τοῦ Καλλιόστρου. Αὐτὸς δὲ ὡς μέγας Κοφτᾶς ἐθεωρεῖτο ὡς ἠθικὸς τέλειος, καὶ ὅτε ποτὲ κατηγγέλλθη δι' ἀπρεπῆ πράξιν, διεκήρυξεν ὅτι ἄνθρωπος ἠθικῶς ἀναγεννηθεὶς οὐδέποτε δύναται νὰ ἀμαρτήσῃ σωματικῶς, καὶ τὰ ἀνάισχυντα ταῦτα ἐδέχοντο οἱ φανατικοὶ αὐτοῦ ἑπαδοί.

Πρὸς ἐπίτευξιν τῆς φυσικῆς ἀναγεννήσεως, ὁ ἐστὶ ἀνακαινίσεως καὶ ἐντελοῦς ἰσχυροποιήσεως τοῦ σώματος, διέγραφεν ὁ Καλλιόστρος μακρὰν καὶ λίαν ἀνούσιον θεραπείαν, ἣτις φυσικῶς οὐδέποτε ἐξετελεῖτο. Πλὴν ἀλλ' ὅμως ἠπάτα πολλοὺς, οἵτινες ἠγόραζον παρ' αὐτοῦ τονωτικὰ καὶ διεγερτικὰ φάρμακα, τὸν αἰγυπτιακὸν οἶνον, καὶ ἐπίστευον ὅτι ὁ βίος των ἠθέλει παραταθῆ εἰς 5557 ἔτη, ἂν τὴν διαγραφεῖσαν θεραπείαν ἐπανελάμβανον κατὰ πᾶν 50ον ἔτος.

Αἱ ἐργασίαι ἐν ταῖς αἰγυπτιακαῖς Στοαῖς εἶχον κυρίως τὸν σκοπὸν νὰ ἔλθωσιν εἰς ἐπικοινωνίαν πρὸς τοὺς ἀγγέλους καὶ προφήτας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὅπερ ἐγένετο ὡς ἑξῆς. Ὁ μέγας Κοφτᾶς διέτασσε νὰ φέρωσιν εἰς τὴν συνάθροισιν παιδίον τι, ὅπερ ἐκάλει περιστεράν, ἔθετον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν χεῖρά του, ἐνεφύσα καὶ ἤλειψε τὴν κεφαλὴν του δι' ἐλαίου τῆς σοφίας. Ἐπειτα ἡ περιστέρα ἐφέρετο εἰς σκηνὴν τινα καὶ παρηγγέλλετο νὰ βλέπῃ εἰς φιάλην τινὰ πλήρη ὕδατος. Μετὰ πολὺν χρόνον, καθ' ὃν πᾶσα ἡ ὀμήγυρις προσηύχετο, ἠρωτᾶτο ὁ παῖς, τί βλέπει, οὗτος δ' ἀπεκρίνετο, ὅτι βλέπει ἄγγελον ἢ προφήτην, μεθ' οὗ συχνὰ συνδιελέγετο, ἢ δὲ συνδιάλεξις αὕτη ἐπιμελῶς ἐπρωτοκολλεῖτο. Κατὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην ὁ Σικελὸς μὲ τὸ χαλκόχρουν αὐτοῦ πρόσωπον καὶ

τὸ μέτριον ἀνάστημα ἴστατο πλησίον τοῦ παιδός, ἐφ' οὗ τὸ διαπεραστικὸν αὐτοῦ ὄμμα εἶχεν ἐστραμμένον, κρατῶν ἐν τῇ χειρὶ γυμνὸν ξίφος. Πρέπει δὲ νὰ παραδεχθῆ τις ὅτι ὁ παῖς ἦτο πρότερον πρὸς τοῦτο διδαχμένος ὑπὸ τοῦ Καλλιόστρου, ἢ ὅτι ὁ Καλλιόστρος ἦτο εἰδήμων τοῦ μαγνητισμοῦ καί, ὅτε ἤλειφε τὴν κεφαλὴν τῆς περιστερᾶς δι' ἐλαίου τῆς σοφίας, ἐξετέλει ἴσως ὅμοια αἶα ἐχρησιμοποίησι ὁ διαβόητος Χάνσεν εἰς τὰ ὑπνωτιστικὰ αὐτοῦ πειράματα, ἰσχυρῶς πιέζων τοὺς μῦς καὶ τὰ νεῦρα τοῦ τραχήλου καὶ φέρων τὸν πελάτην του εἰς ὑπνωτιστικὴν τινα καὶ ἄνευ βουλήσεως κατάστασιν, ὅτε οὗτος ὑποκύπτει εἰς πάσας τοῦ μαγνητίζοντος τὰς θελήσεις. Πάντας δὲ τοὺς διδασκάλους τῶν αἰγυπτιακῶν του Στοῶν εἶχε διδάξει ὁ Καλλιόστρος τὴν τέχνην ταύτην, καὶ ἐν πάσαις ταῖς Στοαῖς τὰ παιδία ὑφιστάμενα τὴν μαγνητικὴν ταύτην ἐργασίαν ἐδλεπον ἀγγέλους ἢ προφῆτας, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸν Καλλιόστρον μετὰ τῆς Λαυρεντίας του.

Διὰ τῶν μαγχανειῶν τούτων ὁ Καλλιόστρος ἀπέκτησε πολλοὺς ὁπαδοὺς ἐν Ἀγγλίᾳ, Ὀλλανδίᾳ καὶ Γαλλίᾳ· σχεδὸν ἀπεθιέθη ὑπὸ τῶν θαυμαστῶν του καὶ οὐ μόνον ὑπ' ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ γυναικῶν, τὰς ὁποίας προσείλκεν ἰδρύων Στοάς. Ἐν τοῖς δακτυλίοις καὶ τοῖς περιβραχιονίοις αὐτῶν ἔφερον τὴν εἰκόνα του, καὶ ἐκάλουν αὐτὸν «θεῖον». Ἐν ταῖς ἀκροάσεσιν, ἃς ἐδίδεν ἐπὶ ὄρας, τυφλοὶ ἔκειντο ὑπὸ τοὺς πόδας του, καὶ ἐπίστευον ὅτι ἐγγίζοντας αὐτὸν ἠδύνατο νὰ θεραπευθῶσιν. Πᾶσαι αἱ συσταθεῖσαι αἰγυπτιακαὶ Στοαὶ ὑπήγοντο εἰς τὴν μεγάλην «Θριαμβευτικὴν Στοάν» τῆς Λυῶνος. Παρὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἔθος ὁ Καλλιόστρος ἐδέχετο μέλη ἀνεξαρτήτως τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων, μήτε τοὺς Ἰουδαίους ἐξαιρῶν.

Ὀλίγην ὑποδοχὴν ἔλαβεν ὁ τυχοδιώκτης ἐν Γερμανίᾳ, ἰδίως ἐν Βερολίνῳ, ἐνθα κεκρυμμένος τις Ἰησοῦίτης ἐτέθη πρὸς ἀνίχνευσίν του. Ὁ θρασὺς αὐτοῦ ἰσχυρισμὸς ὅτι ὁ μέγας Ἀλέξανδρος ζῆ ἔτι ἐν Αἰγύπτῳ, ὡς ὁ ἀρχηγὸς πολεμικῆς τινος ἐταιρίας Μάγων, καὶ ὅτι εἰς αὐτὸν ὤφειλε Φρειδερίκος ὁ μέγας τὰς νίκας του, οὐδένα τὸν πιστεύοντα εὔρεν παρὰ τοῖς νηφελίοις Πρωσσοῖς. Τούναντίον ἐν Κουρλάνδῃ ἰδίως ἐν Μιττάου εὔρεν ἐνθουσιώδη ὑποδοχὴν. Καὶ ἐνταῦθα ἔλεγεν ὅτι ἐστάλη ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων, ὅτι διὰ μαγείας δύναται νὰ ἀνεύρηθη θησαυ-

ρούς κεκρυμμένους εἰς ἀγρόν τινα τῆς Κουρλάνδης. Συνίστα δὲ ἑαυτὸν ἐνταῦθα ὡς ἡγεμόνα τοῦ Santa Croce, οἱ δὲ εὐγενεῖς τοσοῦτον ἦσαν ἐνθουσιασμένοι, ὥστε ἐσκέπτοντο νὰ τὸν ἀναγορεύσωσι δοῦκα τῆς Κουρλάνδης. Καὶ ἡ Βαρωνὶς Ἐλιζα τοῦ Becke περιεπλέχθη εἰς τὰς γοητείας του, ἀλλὰ βραδύτερον ἀνακαλύψασα τὴν ἀπάτην ἀπεμακρύνθη αὐτοῦ καὶ συνετέλεσεν, ὥστε νὰ διαλυθῇ τὸ περιβάλλον τὸν ἀγύρτην νέφος.

Ἄφου οὗτος ματαίως προσεπάθησε νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὴν Αὐλὴν Αἰκατερίνης τῆς Ζας ἐν Πετροπόλει, μετέβη εἰς Γαλλίαν καὶ ἐν Στρασβούργῳ ἐγνωρίσθη μὲ τὸν καρδιναλίον Rohan, ὃν καθ' ὄλοκληρίαν προσείλκυσε εἰς ἑαυτὸν μὴ προεικάσας ὅτι ἡ γνωριμία αὕτη ἤθελεν ἀποβῆ εἰς αὐτὸν ὀλεθρία. Μετὰ τοῦ Καρδιναλίου μετέβη τῷ 1781 εἰς Παρισίους, ἦν πόλιν ἐπὶ δέκα ἔτη δὲν εἶχεν ἐπισκεφθῆ. Ἐν Παρισίοις καὶ ἀλλαγῷ τῆς Γαλλίας διέτριψεν ἐπὶ πολὺν χρόνον καὶ ἴδρυσεν πολλὰς Στοὰς αἰγυπτιακάς, ἐσχετίσθη πρὸς πολλοὺς ἐπιστήμους καὶ διὰ τῶν γοητειῶν του κατώρθωσε νὰ ἐπισύρῃ πάντων τὸν θαυμασμόν. Μόνον οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ἰατροὶ ἔμειναν πολέμιοι του καὶ δὲν ἐπέιθοντο ὅτι αὐτὸς κέκτηται ὑπερφυσικὴν δύναμιν καὶ ἔχει συνάφειαν πρὸς πνεύματα τεθνεώτων. Ἐν ταῖς Στοαῖς ἐξετέλει θαυματουργικὰς θεραπείας, δι' ἃς οὐδεμία μὲν ἐλάμβανεν ἀμοιβαιότητα, δὲν ἀπέκρουεν ὅμως πλοῦσια χρυσᾶ δῶρα. Πόσον μεγάλα ἦσαν τὰ μέσα, τὰ ὅποια τινὰ μὲν δι' ἀγυρτειῶν τινὰ δὲ ἐκ τῶν Στοῶν ἐκτήσατο, ἀποδεικνύει ἡ ἡγεμονικὴ μεγαλοπρέπεια τοῦ οἴκου του. Ἐν τοῖς ταξιδίοις του ἐξ ἄμαξαι ἐχρειάζοντο, ὅπως φέρωσι τοὺς ὑπηρέτας καὶ τὰ σκεύη του. Ὡς δὲ ἡ ἐμφάνισις του ἦτο μεγαλοπρεπῆς οὕτω καὶ οἱ λόγοι του πομπώδεις καὶ κεκαλλωπισμένοι. Ὁ Καλλιόστρος κατὰ τὸν Γκαῖτε «ἦτο τόσον ἐπιχειρηματικὸς καὶ βίαιος, ὅσον καὶ συνετός· τόσον ἀναιδής, ὅσον καὶ προσεκτικὸς. Ὁμιλεῖ τόσον λογικῶς, ὅσον καὶ ἀφρόνως· ἡ καθαρωτάτη ἀλήθεια καὶ τὸ χυδαϊότατον ψεῦδος ἐξέρχονται ἀπὸ τοῦ στόματός του ἀδελφικῶς.» Ὅτε ὁ Λαβάτερ τὸν ἠρώτησε πότεν ἐρείδεται ἡ μυστηριώδης αὐτοῦ δύναμις, ἀπήντα μυστηριωδῶς: *In verbis, in herbis, in lapidibus* — ἐν λόγοις, ἐν βοτάνοις, ἐν λίθοις.

Ὡς ἀλλαγῷ, οὕτω καὶ ἐν Παρισίοις ἴδρυσεν ὁ Καλλιό-

στρος Στοάν γυναικῶν, ἥς μεγάλη διδάσκαλος ἦτο ἡ Λαυρεντία ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Βασιλίσσης Scheba. Αἱ 36 κυραὶ, αἵτινες μετέσχον τῆς νέας Στοᾶς τῆς Ἰσιδος, ἀνῆκον εἰς τὴν ἀνωτάτην ἀριστοκρατίαν καὶ ἦσαν μεταξὺ αὐτῶν καὶ μία ἡγεμονίς, πολλαὶ δούκισσαι καὶ κόμισσαι. Κατὰ τὴν περιγραφὴν τῶν νεωστὶ ἐκδοθέντων ἀπομνημονευμάτων τοῦ Καλλιόστρου ἡ κατὰ τὸ 1785 τῆ 9 Αὐγούστου γενομένη τελετὴ τῶν ἐγκαινίων τῆς Στοᾶς ὑπῆρξέ πομπωδεστάτη, καὶ τοιαύτη, ὥστε νὰ ἐκπλήξῃ καὶ νὰ διαταράξῃ τὸν νοῦν τῶν γυναικῶν. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν συνέβη εἰς πάσας, διότι ἐν τῷ παραδείσῳ τούτῳ εἶχεν εἰσχωρήσει καὶ ὄφις τις, ὅστις ἐμελλε νὰ δαγκάσῃ τὴν πτέρναν τοῦ διδασκάλου, ὅστις μετ' ὀλίγον εἶδε τὰ ἀποτελέσματα τοῦ δήγματος τούτου.

Μεταξὺ τῶν 36 ἱερειῶν τῆς Ἰσιδος εὐρίσκειτο καὶ ἡ κόμισσα Λαμόττη, ἀπόγονος τοῦ ἀρχαίου βασιλικοῦ οἴκου τῆς Βαλενσίας, ἐπίσης πονηρά, ὅσον καὶ τυχοδιώκτης, ἥτις διέγνω ἀσφαλῶς τὸ ἔργον τοῦ μεγάλου Κορτᾶ. Αὕτη κατώρθωσε νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν Καρδινάλιον Rohan εἰς ἀγορὰν πολυτιμοτάτου ἐξ ἀδαμάντων περιδεραιίου, ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ Καρδινάλιου περιπαθῶς λατρευομένη Μαρία Ἀντωνιέττα ἐπιθυμεῖ νὰ ἀποκτήσῃ διὰ τοῦ Καρδινάλιου τὸ κόσμημα τοῦτο, καὶ ὅτι τὸ τίμημα θέλει πληρώσει μικρὸν κατὰ μικρὸν εἰς ἐκεῖνον. Ἀλλὰ τὸ κόσμημα τοῦτο ἐσφετερίσθη ἡ Λαμόττη, ἥτις παρὰ τοῦ Καρδινάλιου εἶχε λάβει ἐντολὴν νὰ τὸ ἐγγχειρίσῃ εἰς τὴν βασιλίτισσαν. Ἡ ἀπάτη αὕτη ἀνεκαλύφθη, ἡ δὲ Λαμόττη ἐφυλακίσθη καθ' ἣν στιγμὴν προέκειτο νὰ ἀποδράσῃ εἰς Ἀγγλίαν, ἔνθα εἶχε καταφύγει ὁ σύζυγός της μετὰ μέρους τῶν κλαπέντων ἀδαμάντων. Ἐν τῇ ἀνακρίσει, ὁ Καλλιόστρος ὡς συνένοχος κατηγορηθεὶς ἀπεδείχθη ἀθῶος καὶ ἀφέθη ἐλεύθερος. Χαρακτηριστικὸν ἐνταῦθα εἶνε ὅτι καθ' ἣν ἡμέραν εἶχε φυλακισθῆ προσεκάλεσε παρ' ἑαυτῷ τὸν Καρδινάλιον, ἵνα συμφάγωσιν μετὰ Ἑρρίκου τοῦ 4ου, Ρουσσῶ καὶ Βολταίρου, οἵτινες πάντες εἶχον ἀποθάνει. Ἐνεκα δὲ καὶ ἄλλων ἀγυρτιῶν ἐφυλακίσθη καὶ πάλιν ὁ Καλλιόστρος ἐγκλεισθεὶς εἰς Βασιλλῆν. Ὅτε δὲ μετὰ τινα χρόνον ἀπεφυλακίσθη, χιλιάδες ἀνθρώπων τὸν περιεκύκλωσαν, καὶ ὑπεδέχθησαν αὐτὸν ὡς Θεόν, τὴν δ' ἐσπέραν πολλαὶ οἰκίαι ἐφωταγωγήθησαν, καὶ ὅτε

ἐν Βολωνίᾳ διεπεραιούτο εἰς Ἀγγλίαν, πολλοὶ ἐπίσημοι ἄνδρες συνωθοῦντο, ὅπως λάβωσι τὰς εὐλογίας του.

Ὁ Καλλιόστρος ἐδοκίμασε καὶ πάλιν νὰ συνεχίσῃ τὸν παλαιὸν του βίον, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶχον γνωσθῆ πλέον αἱ ἀγυρτεῖαι του, εὗρεν ὀλίγους ὁπαδοὺς καὶ μετ' ὀλίγον ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἠπειρωτικὴν Εὐρώπην. Ἀλλὰ καὶ ἐν Γερμανίᾳ ὑπὸ τῆς βαρωνίδος von Recke γενόμενος γνωστὸς οὐδεμίαν εὗρεν ὑποδοχὴν, τῇ παρακλήσει δὲ τῆς συζύγου, ἀφοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ Τυρόλου καὶ Σαρδηνίας ἐξεδιώχθη, κατέφυγεν εἰς Ρώμην. Ἀλλὰ μικρὸν μετὰ τὴν ἐκδιώξιν του ἐκ Γαλλίας εἶχε δημοσιεύσει φυλλάδιόν τι, ἐν ᾧ προέλεγε τὴν πτώσιν τῆς γαλλικῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν ἄλωσιν τῆς Βασιλείης. Ἐπειδὴ δὲ ἡ προφητεία του αὕτη ἐξεπληρώθη, τῷ 1790 παρεκάλεσε τὴν γαλλικὴν Κυβέρνησιν νὰ τῷ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐπάνοδον, τούτου δὲ μὴ γενομένου, ἰδρυσεν ἐν Ρώμῃ Στοὰν κατὰ τὸ Αἰγυπτιακὸν σύστημα καὶ προσεπάθει νὰ ἀνακτήσῃ ἐνταῦθα νέους ὁπαδοὺς. Ἀλλὰ εἰς τῶν νέων του τούτων κατήγγειλεν αὐτὸν ἐπὶ εἰδωλοκατρεία εἰς τὴν Ἰερὰν Ἐξέτασιν, ἣτις συλλαβοῦσα αὐτὸν μὲν ἐνέκλεισεν εἰς τὸν Πύργον τοῦ Ἀγγέλου, τὴν δὲ Λαυρεντίαν εἰσήγαγεν εἰς Μονὴν τινα πρὸς σωφρονισμόν. Ἡ δίκη ἐγένετο παραδόξως μετὰ πολλῆς ἠπιότητος, ἀλλ' ἐπειδὴ μετὰ θρασυτητος ὁ Καλλιόστρος διίσχυρίζετο ὅτι ἐκέκμητο ὑπερφυσικὴν δύναμιν καὶ μετὰ πνευμάτων συνεκοινῶνει, ἀνωμολόγει δὲ ὅτι οὐδεμίαν ἔχει θρησκείαν, κατεδικάσθη εἰς τὸν διὰ πυρὸς θάνατον, ἡ δὲ ποινὴ του ἐμετριάσθη ὑπὸ τοῦ Πάπα εἰς ἰσόδιον εἰρκτὴν ἐν τῷ φρουρίῳ San Les. Ἐκεῖ εὐρισκόμενος ἐπεχείρησε νὰ πνίξῃ τὸν πνευματικὸν του καὶ τὰ ἱμάτια τούτου ἐνδεδυμένος νὰ ἀποδράσῃ, ἀλλ' ἀπέτυχε τοῦ σκοποῦ του καὶ κατ' ἐπισήμους πληροφορίας ἀπέθανεν ἐν τῇ εἰρκτῇ τῷ 1795.

ΕΜΜ. ΓΑΛΑΝΗΣ